

(CD-89) ૨ – લોક જૂએ છે બહારનાં વ્યસન

લોક જૂએ છે બહારનાં, વ્યસન અને આદત,
'ત્યાગી' તો તરછોડશે, ભાળી બીડી બાક્સ.

'ત્યાગ' થયો જે અહમથી, તેનો તો બહુ કેફ,
ત્યાગ થયાનું લક્ષ નહીં, તે ત્યાગ જ નીષ્કેફ.

'રૂપીયા, બૈરી, છોડીને, થઈ ગ્યો હું સાધુ',
ઊપલું વાજ્ય જ લક્ષમાં, રાખી જીવ્યા સાધુ.

ઊદય કર્મે ગર્વ-લઈ, વર્તે અહમ ગાઢું,
'ત્યાગે' સો આગે મીલે, 'ગ્રહણ' નું બીજ પાડ્યું.

લક્ષ રહ્યું જે ત્યાગમાં, ત્યાં જ છુપ્યું બંધન,
ત્યાગ-ગ્રહણની ભ્રાંતીમાં, શાદી-મમત કંગન.

મમતા-જપ, તપ, ત્યાગની, જો છૂટી મનથી,
દેહ છતાં યે મુક્ત છે, સતીયા જ્ઞાન-પથી.

જે ચીજોનાં ત્યાગથી, ઊભરે માંહી કષાય,
ફરી ફરી મન ત્યાં દોડશે મોહ-વધી-લપટાય.

પ્રાકૃત, જપ, તપ છે વ્યસન, મન-ગમતો વીષય,
પણ, જે વ્યસને વૃત્તિ નહીં, શુદ્ધ ચીત્ત નીર્વીષય.

તાદાત્મ્ય અધ્યાસ નહીં, ઊપભોગે, ભોગે,
ત્યાગ ને સંયમ ત્યાં જ છે, આત્મા, અ-સંયોગે.

શીલવંતાં જન સંયમી, 'ખોખે' નહીં મોહાય,
ક્યાં યે વીશ્વ પ્રલોભને, જાતે જઈ ન ફસાય.

સંયમ સાચો તેહ છે, ન્હોયે કદી અપધ્યાન,
ન્હોયે સપને રૌદ્રધ્યાન, શમવે આરતધ્યાન.

મશાણીયો નહીં નોંધશે, ઠાઠડીની કોઈ ટેવ,
લોકોને ગમતી બહુ, ચર્યવી કોઈની કટેવ.

ઊપરાણું લેવું નહીં, વ્યસનો ટેવ તણું,
મોત લગી નહીં છૂટશે, ખૂંચશે આંખ કણું.

મનથી દ્રઢ નીશ્ચય થતાં, છૂટે બહીલું વ્યસન,
જન્મારાઓ બાળશે, કોઈ કોઈ ગુપ્ત-વ્યસન,
ગુપ્ત-વ્યસનની ગુપ્તવાત, કાળજડાં કોરે,
અંદર કૈડે ખૂદ-બખૂદ, ગટર વહે મનપોળે.

છૂપાં રહી કરવાં પડે, પાછાં છૂપવવાં,
છાનાં પાપોની પીડા, બળતણ છે, મનવા,
બંધ-દુવારે કીધ હશે, છાનાં છપનાં પાપ,
છાપડું ફાડી ઊકાળશે, લાવારસ ઊત્પાત.

ગુપ્ત - વ્યસનનનું ગુમડું, ખંજેળી વકરે,
અશમ-પીડા કૈડ-પીડમાં, ક્યાં ય ન જીવ ઠરે.
ચિત્ર-ગુપ્ત, મન-ચોપડે, છપાશે ગુપ્ત-વ્યસન,
અશુદ્ધ-ચિત્તે, ખૂદ-લખી, જનમશે પુનર-જનમ.

કાળાં કામ જ ડંખે છે, આખાં જીવન-ભર,
ચાદ કરી, પસ્તાઈ જો, હળવું થશે અંદર.
'પરિણામો' બદલે નહીં, 'કારણ' પલટી શકે,
ફેરવતાં અભિપ્રાયને, પ્રતિક્રમ, અ-કરમે.

પ્હેલાં જોવાં ખૂદનાં, છાનાં-ગુપ્ત વ્યસન,
સર્વ પ્રદેશો ખૂલતાં, ટળશે જન્મ-વ્યસન.

